

mesi için olmazsa olmaz bir koşuldur. Ülkemizde, nüfusun yüksek çoğunluğu ülkesini seviyor, ancak vergi ödemeyi sevmiyorsa bu durum oldukça düşündürücüdür. Vatandaşa, toplanan vergilerin yerinde kullanılmadığı kaygısı ise devam ediyor.

DAHA ETKİN BİR UYGULAMA

Öte yandan, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan en son stratejik plana göre, kayıtlı ekonomiyi genişletmek ve mali suçları azaltmak, planın en önemli amacı olarak öne çıkıyor. Söz konusu plana göre, kayıt dışı ekonomi ile mücadele kapsamında, kayıt dışı ekonomiyi caydıran, kamuya olan güveni arttıran düzenlemeler yaparak denetim faaliyetlerinde etkinlik amaçlanıyor. Nitekim son dönemde, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nun tek bir kanun haline getirilerek sadeleştirilmesine yönelik atılan adımlar ile elektronik ticarete vergi kaybını önlemek amacıyla yapılan çalışmalar bu duruma örnek oluşturuyor.

Vergi kaybını asgari seviyeye indirerek vergi gelirini artırmak amacıyla ülkelerin, gelecekte vergi kaçakçılığı ile mücadelenin yanı sıra vergiden kaçınmanın sınırlandırılmasına ilişkin önemli adımlar atacağı hususu açıktır. Bazı devletler, bütçelenen vergi gelirlerini toplayamadığında, vergi yükü milyonlarca işçi ve memurun ücret gelirleri üzerinde yoğunlaşıyor. Ülkemizde de bu durum çok yaygın. Bundandır ki, beklenen vergi gelirleri temin edilemeyince sık sık vergi aflarına başvuruluyor. Buda, vergi adaletini zedelediği gibi, çeşitli tenkit veya tepkilere yol açabiliyor. Önemli olan, vergiden kaçınmaya yönelirken vergi kaçırma bulaşmamaktır. Yani, bazı vergiden kaçınma haklarını kullanırken bunun sınırlarını ve kurallarını çok iyi bilip hata yapmamak veya sınırları aşmamaktır. Daha da ötesi bazı avantajları da alışkanlığa dönüştürmemek önemlidir.

Uzun yıllardır uygulanmakta olan, gelir/kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere "geçici vergi" uygulaması bulunuyor. Yıl içerisinde üçer aylık dönemler halinde ve yılda dört defa kazançlar üzerinden geçici vergi ödeniyor. Yıl içerisinde beyan edilen ve ödenen geçici vergiler yıllık beyanlardan mahsup ediliyor. Vergi mevzuatımıza göre, yıl içerisinde beyan edilen geçici vergiler her yılsonlarında beyan edilen asıl vergi ile arasında yüzde 10'dan fazla bir fark tespit edilirse bu durum inceleme sebebi oluyor. Şayet, bu fark yüzde 10'dan az ise incelemeye gerek duyulmuyor. Buradaki amaç, yüzde 10'dan daha az bir hata veya yanılmayı

idare makul karşılıyor. Ancak, bu durumu bir hak olarak algılayıp veya alışkanlık yapıp düşük beyanda bulunmamaya dikkat etmek gerekiyor.

VERGİDE ADALET SAĞLANMALI

Ülkemizde, vergiden kaçınmayı zorlayarak vergiden kaçma meylili olan mükelleflerin durumu, özellikle KDV uygulaması başladığından beri önemli bir konu olarak idarenin de gündeminde yer alıyor. Bunun nedeni ise, KDV oranının yüksekliği veya KDV'nin bir yük olarak görünmesi. Oysa KDV mükellef için bir yük değil bir sorumluluk olup, satıcıya ödenip alıcıdan alınmasıdır. Buna rağmen, birçok sektörde değişik indirimli KDV oranı uygulanması da bulunuyor. Otuz yılı aşkın bir süredir ülkemizde uygulanmakta olan KDV sistemi, uygulama açısından beklenen sonucu tam olarak vermiş değil. Tarafların memnun olmadığını ve şikayetçi olduklarını Sayın Bakan da dile getiriyor ve en kısa zamanda KDV de ciddi düzenlemelere gidileceği beklentisi bulunuyor.

Vergi direncini kırmak, vergi bilincini geliştirmek, kısmen de olsa vergi adaletini sağlamak için, vergiye uyumlu mükelleflerinde bazen ödüllendirilmesinde fayda görülüyor. En son yapılan bir başka düzenlemeyle, "uyumlu" (düzgün) mükelleflere hesaplanan vergi üzerinden yüzde 5 indirimli gelir ve kurumlar vergisi hakkı tanındı. Bununla, uyumlu ve uyumsuz mükellefleri birbirinden ayırıp, uyumlu mükellefleri ödüllendirmek amaçlanıyor.

Son olarak, vergi kaçırmanın bir suç, vergiden kaçınmanın ise bir hak olduğu bilinerek, vergi mükelleflerinin iyi bir "vergi planlaması" alışkanlığı edinmelerinin yanı sıra, uzman mali müşavirlerden gerekli danışmanlığı alarak vergiden kaçınma ve vergi kaçırma birbirine karıştırmamaları ve olası haklarını kullanmalarını gerekiyor. Hem gereksiz fazla vergi ödemeler hem de hata yaparak veya bilerek vergi kaçaklığına meylederek ciddi cezalarla karşı karşıya kalmasınlar.

